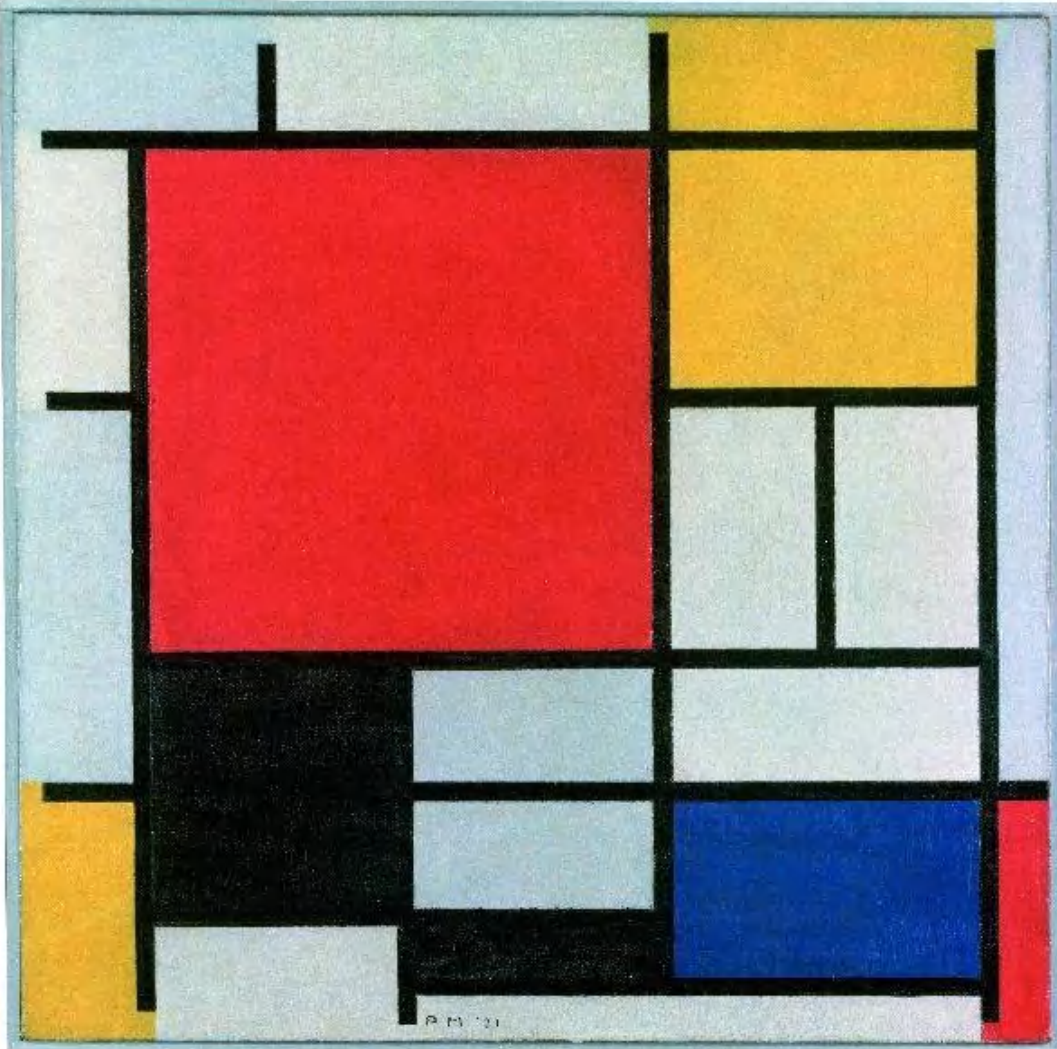
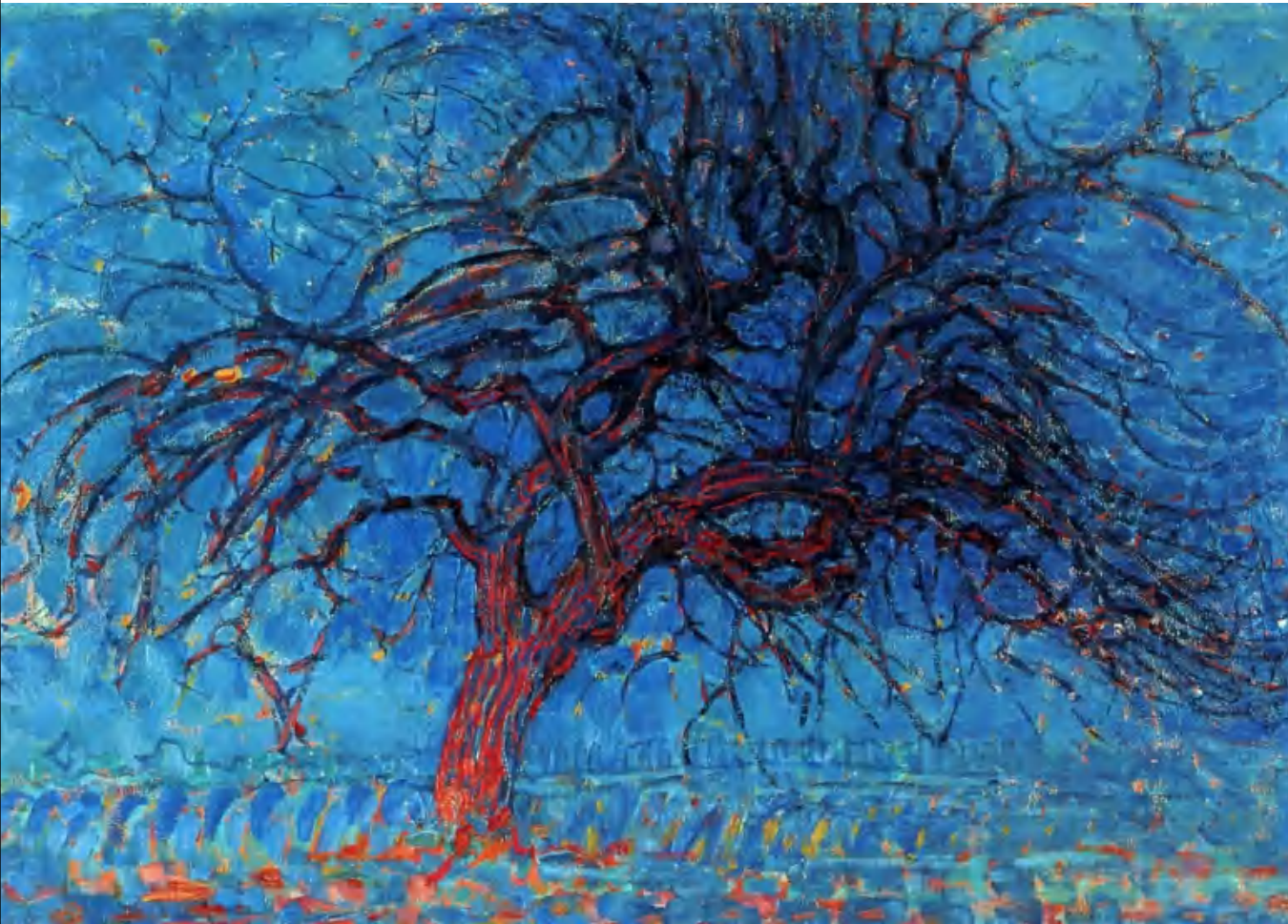

De Stajl

Neoplastični pokret ili De Stajl nastao je u Lajdenu u Holandiji 1917. godine kao grupa koja je izdavala časopis pod istim imenom. Pokret je postojao četrnaest godina, do 1931. i mogao bi se označiti kao rad tri čoveka - slikara Pita Mondrijana (Piet Mondrian) i Tea van Duzburha (Theo van Doesburg) i arhitekta Herita Ritfelda (Gerrit Rietfeld). Principe oblikovanja slike (geometrijska jasnoća, harmonija, ograničavanje na primarne boje) preuzela je od Mondrijana. Ti principi imali su uticaj i na arhitekturu i na primenjenu umetnost a uticali su i na umetnike Bauhauusa i na konstruktivističko slikarstvo.

De Stajl

Pit Mondrijan godine 1915. i 1916. provodi u Larenu gde se često sreće sa filozofom Šunmakersom. U toj fazi on ne slika ali je napisao svoj glavni teorijski esej "Neoplasticizam u slikarstvu" koji se prvo objavljuje u nastavcima u prvih dvanaest brojeva časopisa De Stajl.

Oko 1917. Mondrijan raskida sa svojom umetničkom prošlošću i svoj rad uključuje seriju kompozicija koje se sastoje od lebdećih pravougaonih bojenih ravni.

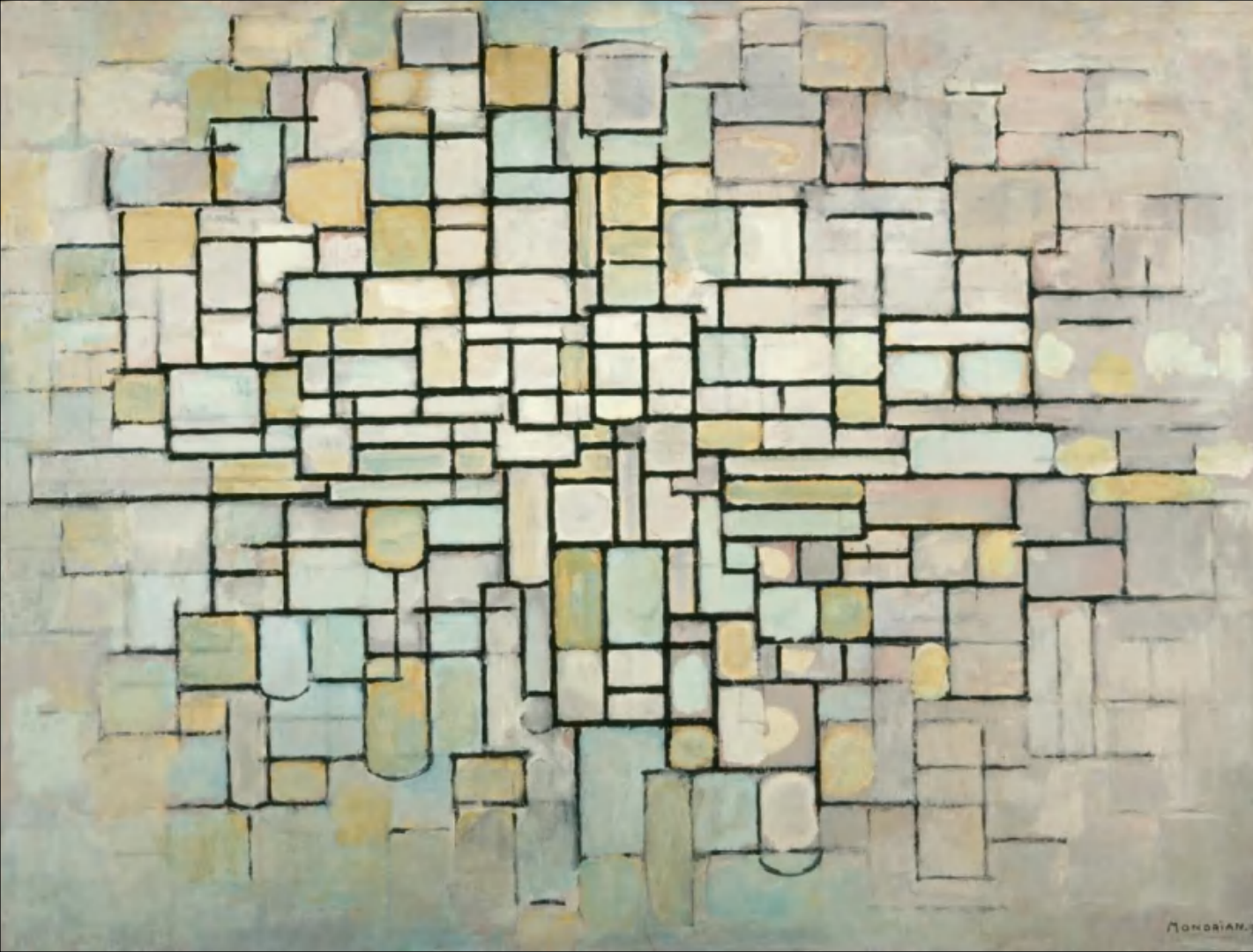

De Stajl

Piet Mondrian

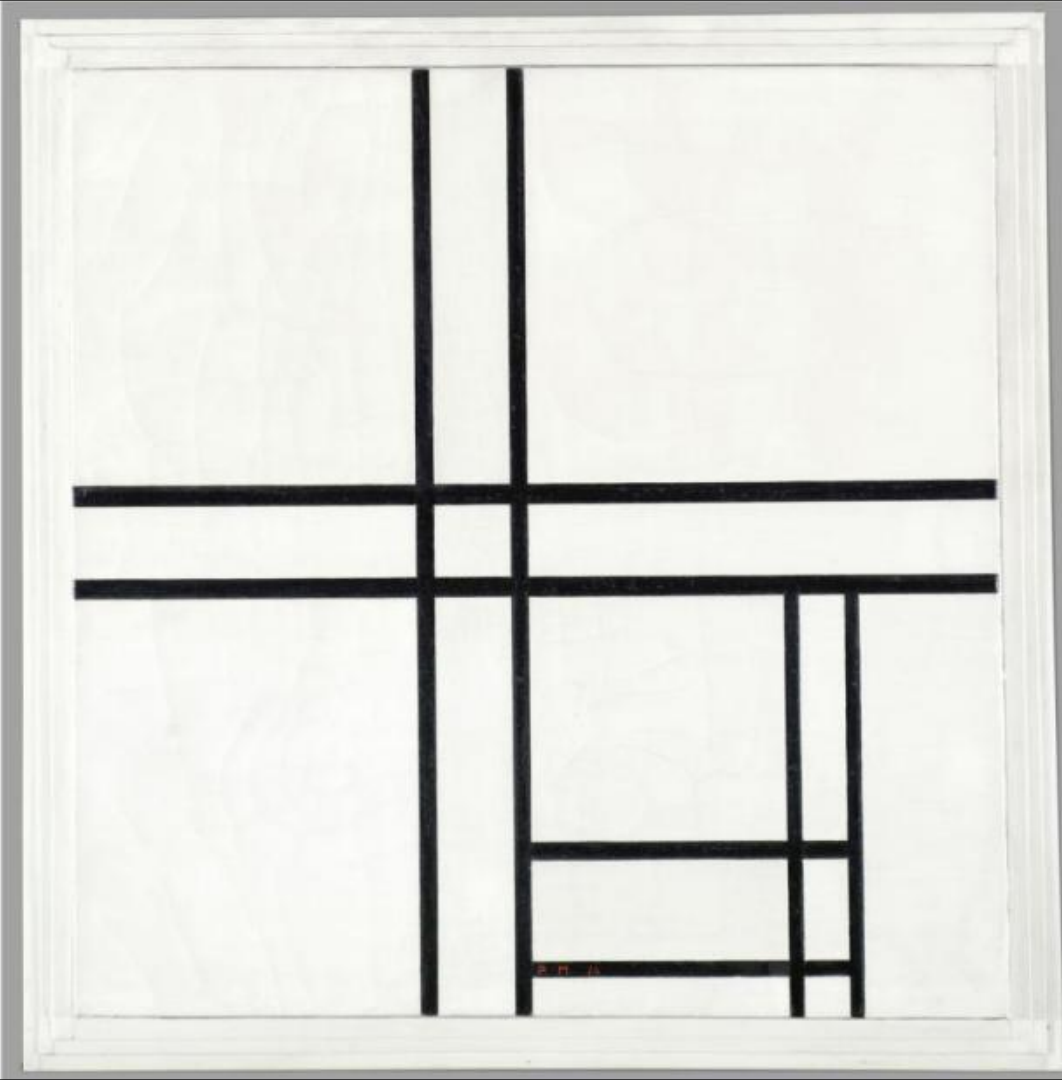
De Stajl

Piet Mondrian

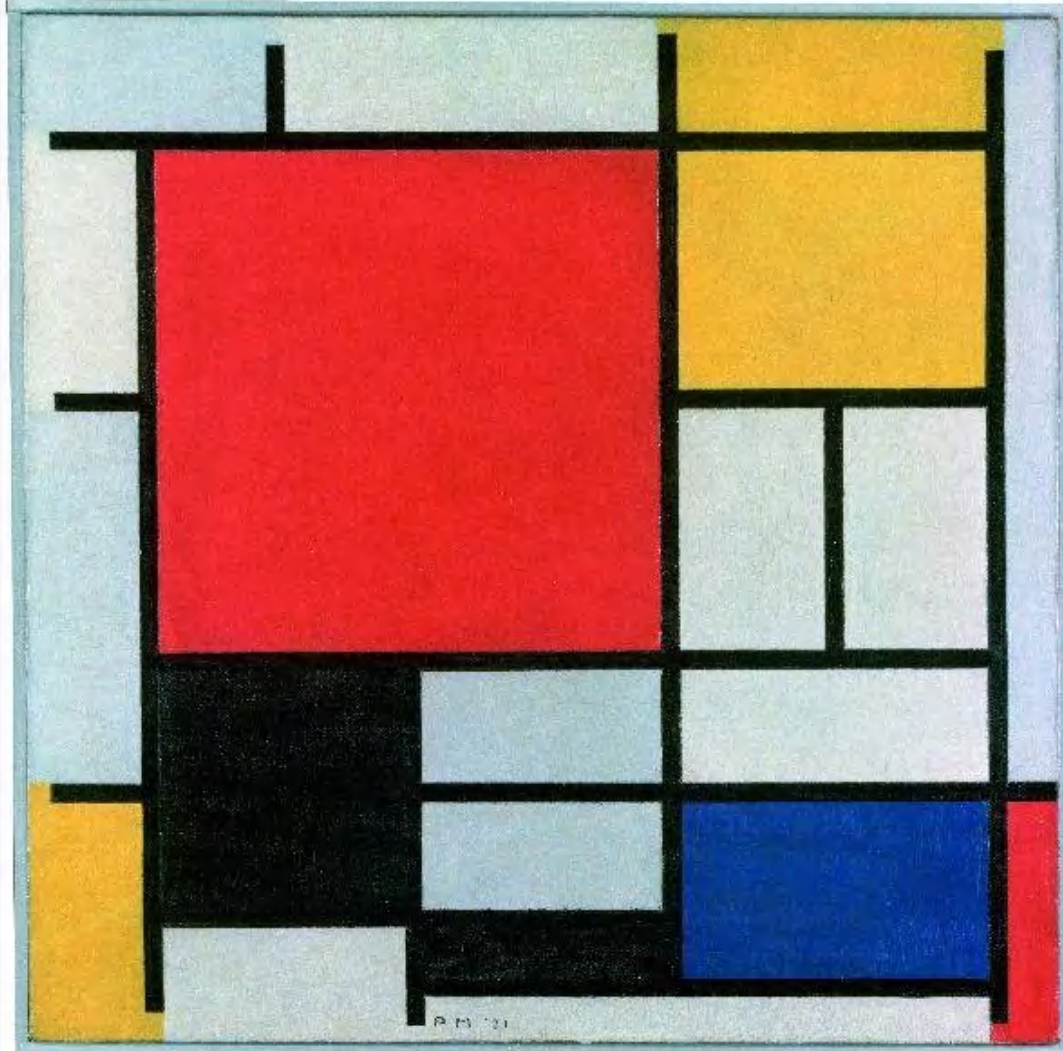
De Stajl

Piet Mondrian

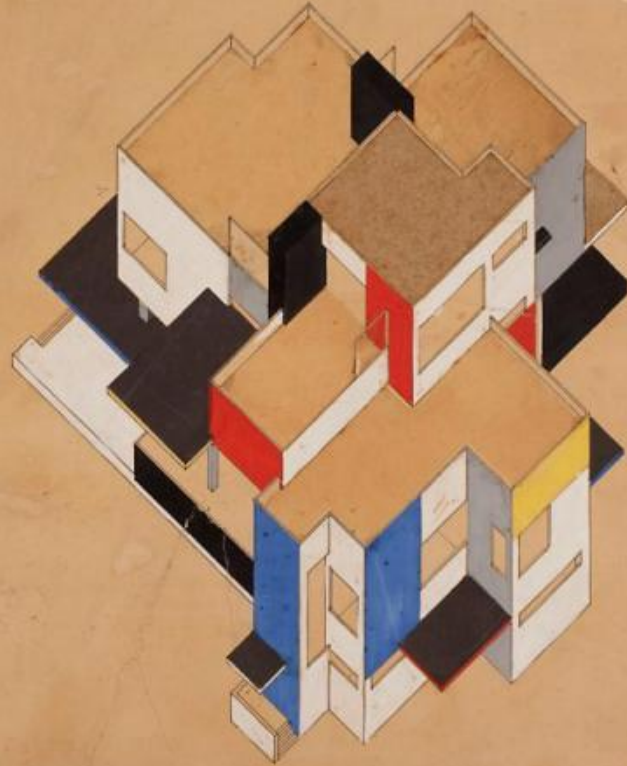

De Stijl

Neoplastični pokret

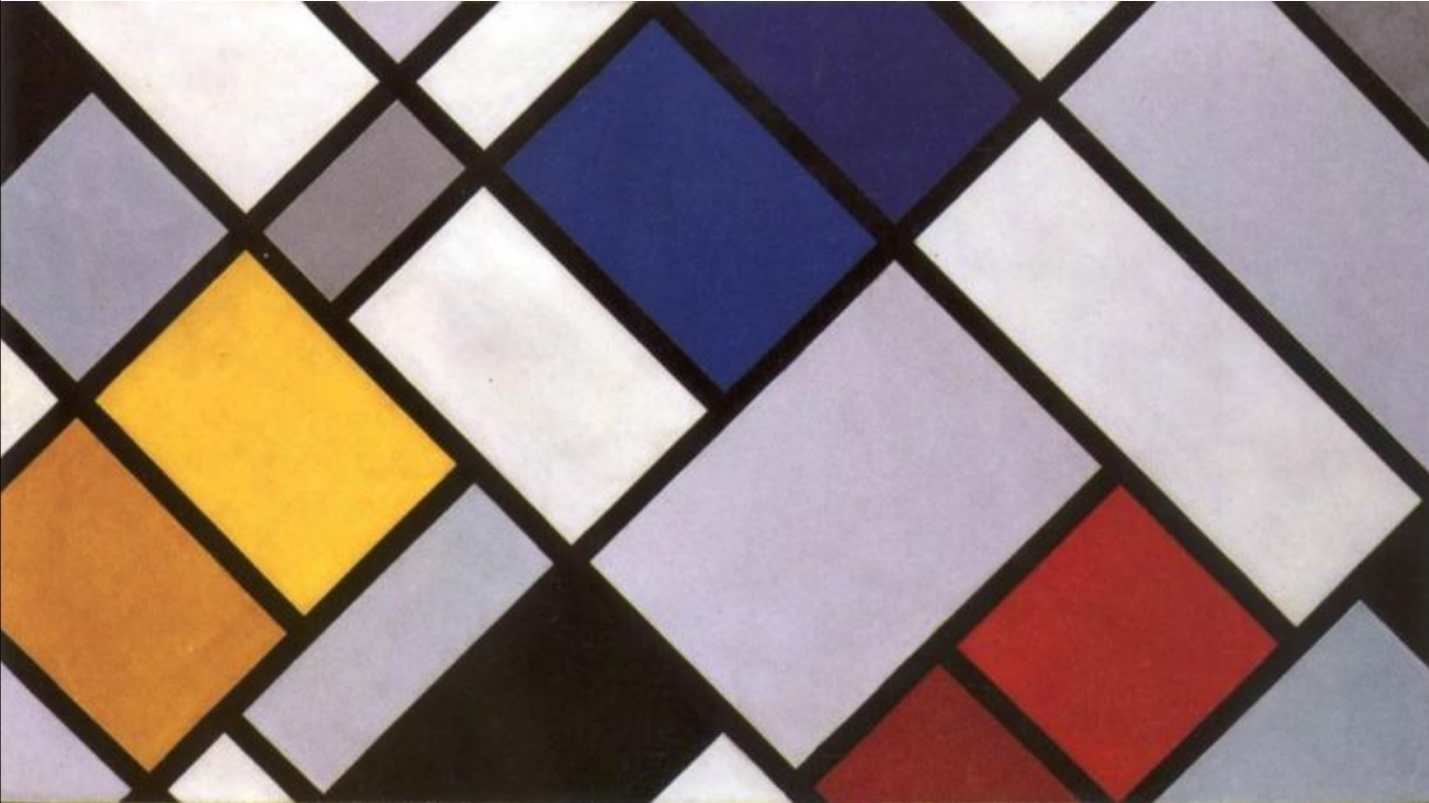

De Stijl

Van Duzburh i njegov saradnik, holandski arhitekta Korneliju van Ejsteren promene stil i time De Stijl ulazi svoju **drugu fazu**. Tokom 1923. potpuno je iskristalisan arhitektonski stil neoplasticizma koji je zahvaljujući izložbi njihovih radova u galeriji Leonsa Rozenbera (Leonce Rosenberg) l'Effort Moderne u Parizu doživeo veliki uspeh. Na pvoj izložbi su pored brojnih aksonometrijskih studija prikazana su tri njihova rada: projekat kuće Rozenber, studija za projekat enterijera univerzitetskog hola kao i projekta za umetnikovu kuću. 1921. Van Duzburh na poziv Valtera Gropiusa posećuje Bauhaus gde je izazvao opštu pometnju otvorivši atelje neposredno pored škole gde je držao kurseve slikarstva, vajarstva i arhitekture tako “rasipajući otrov” novog duha “Stijl”

De Stijl

Treća faza, posle 1925., je postneoplastički period udružen sa osipanjem pokreta. Sve je počelo dramatičnim prekidom odnosa Mondrijana i Van Duzburha, zbog Van Duzburhovog uvođenja dijagonale u radove iz toga je proizašla slika zvana Kontrakompozicija. Ovo je proizvelo da 1924. Mondrijan napušta grupu a na njegovo mesto nadzornika "zajedničke stvari" dolazi Konstantin Brankuši (Brancusi), ali je jedinstvo grupe narušeno.

De Stajl

Projekat enteriera je **Café l'Aubette**^(VI) u Strasburu na kojem je Teo van Duzburh otelotvorio svoje i estetske ideje De Stajla. Pretpostavlja se da su za približno polovinu radova u enterieru bili odgovorni Sofi Tojber-Arp (Taeuber-Arp) i njen suprug Hans Arp (Jean Hans Arp) uz kontrolu Van Duzburha.

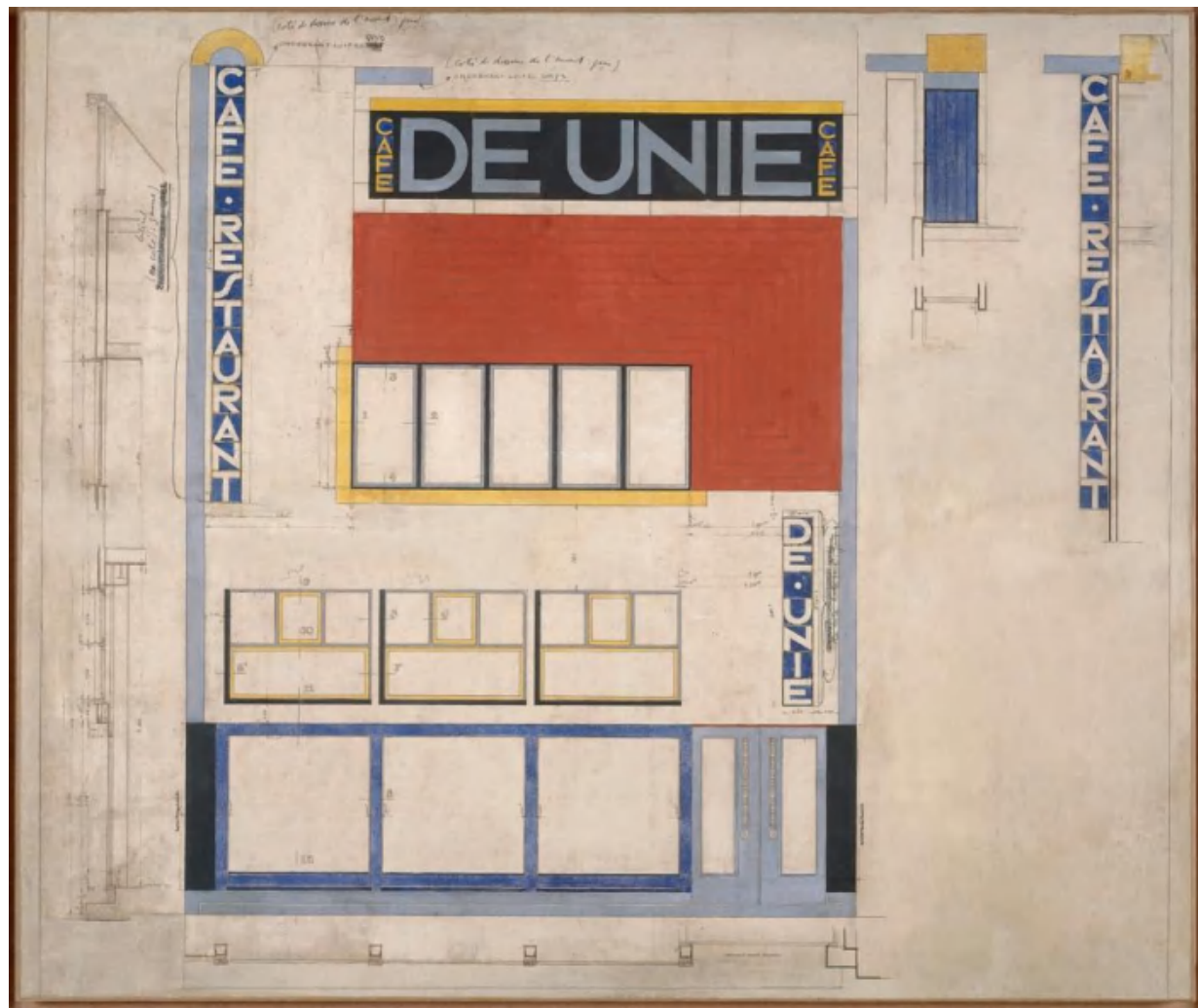
Projekat je uključivao transformaciju pasaža i još deset javnih prostora jednog krila zgrade iz XVIII veka (nekoliko barova i kafea, bilijarsku salu i dve plesne dvorane) uz očuvanje njene fasade.

Tipski mobilijar i osvetljenje je igralo važnu ulogu u svakoj prostoriji kafea uz majstorsku upotrebu boja prilagođenu karakteru, tipu i položaju prostorije a opet čuvajući jedan duh koji prevejava kroz sve prostore dovodivši ih estetski usaglašenu kompoziciju. Café l'Aubette je otvoren 17. februara 1928.

Korisnici tog vremena jednostavno nisu bili spremni za takvo revolucionarno delo i on je u upotrebnom smislu doživeo neuspeh koji je priznao i sam Duzburh.

De Stijl

Caffe De Unie, Rotterdam, JJP Oud, 1925

De Stajl

*Caffe De Unie, Rotterdam, JJP Oud,
1925*

De Stijl

Herit Ritfeld

1917. godine nastaje čuvena crveno plava stolica Herita Ritfelda koja je prizašla iz viktorijanske stolice na sklapanje uz primenu tek oformljene estetike neoplasticizma na trodimenzionom objektu.

De Stajl

Kuća Šreder-Šreder koju je projektovao Herit Ritfeld 1925. zauzima posebno mesto u samom pokretu De Stajl, takođe je od velike važnosti za shvatanje ključnog momenta u istoriji rane moderne arhitekture a samim tim i u istoriji arhitekture XX veka . Projektovan je uz usku saradnju Ritfelda i gospođe Šreder.

Na kući Šreder-Šreder može se videti primena principa koje je Van Duzburh opisao Šesnaest tačaka plastične arhitekture. Prve skice su nastale 1923., gospođa Šreder se u kuću preselila 1924. dok je ona u potpunosti završena tek 1925.

De Stajl

***Kuća Šreder-Šreder, Herit
Ritfeld 1925.***

Čuveni prozor na uglu je postigao efekat prožimanja spoljnog i unutrašnjeg opet čuvajući potreban odnos javnog i privatnog. Na njegovu žalost Ritfeld nije uspeo da izvede kuću od betonskih ploča ali koristeći boje on je uspeo da postigne takav efekat. Eksterijer je bio vrlo štedljivo obojen. Velike zidne površine su bile sive ili pepeljasto bele kao i u unutrašnjosti. Samo su detalji bili obojeni u osnovne boje.

De Stajl

*Kuća Šreder-Šreder, Herit
Ritfeld 1925.*

Iako je prizemlje moralo biti urađeno na konvencionalan način zbog propisa stanari su dobili u prizemlju prividno otvoren prostor pomoću kontinualne tavanice i promenljiv prostor sa teleskopskim, pomerljivim pregradnim zidovima na spratu.

De Stajl

***Kuća Šreder-Šreder, Herit
Ritfeld 1925.***

Uprkos tome što je kuća relativno mala ona je izuzetno dobro projektovana tako da je svaki pedalj prostora iskorišćen. Nameštaj za kuću je projektovao Van de Hrunekan (Van de Groenekan) koji je bio vrlo sličan Ritfeldovom eksperimentalnom nameštaju.

De Stajl

*Kuća Šreder-Šreder, Herit
Ritfeld 1925.*

De Stijl

Vila Henny
Huis-ter-Heide, Utrecht
Robert van't Hof
1916.

Vilu karakterišu plastične grupisane mase i dominantne horizontalne linije. Ovo je stil vezan za Frank Lloyd Wright. Vila je jedna od prvih kuća u kojima se koristi betonska konstrukcija. Vila je izgrađena na praktično simetričnom tlocrtu. Upadljivi su beli zidovi, balkoni i prelazni krovovi. Vila je i dalje gotovo u prvobitnom stanju.

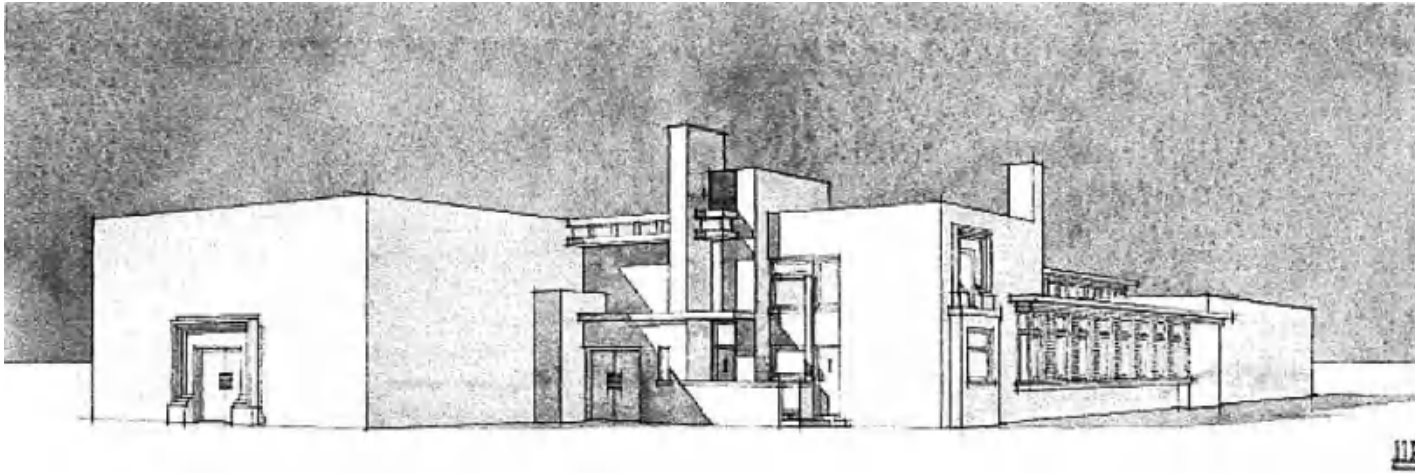

De Stijl

Fabrika Purmerend 1919.

J.J.P. Oud

Iako arhitekta J.J.P. Oud (J.J.P. Oud) nikada nije pripadao ni formalno ni ideološki pokretu, veza koja postoji je njegov projekat za fabriku Purmerend 1919.

De Stijl

HILVERSUM TOWN HALL
Willem Marinus Dudok
1928-1931
Hilversum, Holland

Pod uticajem na ranohg projekata Frank Lojd Rajta, zgrada Gradske skupštine sastoji se od dva kvadrata; unutrašnje dvorište okruženo kancelarijama i drugo dvorište okruženo malim prostorom i koje prolazi kroz servisni put. Ravnoteže između oblika i funkcije, fine izrade i visokokvalitetnih završnih obrada i materijala. Doslednom harmoničan oblik i funkcija.